

FOTO JURE ERŽEN

Zračni most

Begunska kriza Organiziran letalski prevoz beguncev bi bil več desetkrat cenejši za vse vpletene

Humanitarnost je lepa in spoštovanja vredna gesta. A begunci in ekonomski migranti bi se raje, kot da se morajo seliti, verjetno živeli doma, če bi imeli mir in materialne možnosti za preživetje.

Alternativo bodoči žici v številnih državah, stroške obmejnih enot in preprečitev nečloveškega mučenja ostarelih in otrok med pešačenjem beguncev bi bilo v načrtih preseljevanja mogoče boljše določiti. Občutek imam, da se politiki morda pogovarjajo, pa nič ne dogovorijo in predvsem nimajo vizije. Tekoči dogodki jih vedno znova presenestijo in nimajo odgovora ali – kar je še huje – so ti napačni.

Zelo napačen in zelo drag odgovor je bila bodoča žica. Visoka ni samo cena žice, ampak tudi strošek njene postavitve in, upajmo, tudi odstranitve ter škoda, ki je z njo nastala vsem, predvsem pa ugledu naše države. Cerar se bo morda zavedel, da so nam bile ljubše zlate medalje njegovega očeta kot pa nekaj sto ton bodoče žice.

Organiziran prevoz

Če se je Nemeč lani odpravil na dopust v Turčijo ali Grčijo, ga je prevoz z nizkocenovnim letalskim prevoznikom stal največ nekaj deset evrov.

Prepričan sem, da je organiziran letalski prevoz od točke A (Turčije) do točke B (namestitve beguncev) več desetkrat cenejši za vse vpletene države in mejne organe. In tudi predvsem nam nevaren kakor plovača Čez Sredozemsko morje.

Izvrsten dokaz, da je mogoče prepeljati veliko število ljudi v kratkem času, je Izrael, kamor so iz Etiopije leta 1991 v operaciji

Salamon v samo 36 urah prepeljali 14.325 ljudi judovske vere in jih tako rešili pred napadi.

Tudi berlinski zračni most je lep primer, kako so po letu 1948 Američani in Angleži ob blokadi v takratni Vzhodni Nemčiji enklavo zahodni Berlin preskrbovali z letali. Opravili so kar 277.569 poletov in prepeljali 2.325.509,6 tone tovora z letali. Velik del tovora je bil premog za kurjavo, sicer pa je obsegal prav vse, od toaletnega papirja do svežega mleka. Letala so tako opravila humanitarno poslanstvo, pred tem pa sejala bombe nad Evropo.

Vsekakor je najboljša opcija v domovinah beguncev in migrantov toliko razviti gospodarstvo in kmetijstvo, da bodo doma našli mir, delo in smisel življenja. Morda bi bilo dobro enako razmišljati tudi v Sloveniji, da tudi naše mlajše generacije ne bi odhajale v tujino.

Na problem je res treba pogledati celostno in v reševanje vključiti res vse dejavnike. Največkrat pozabljamo, da smo samo prehodni prebivalci zemeljske krogle in da za nami prihajajo nove generacije in se porajajo nove nacije.

Vera sploh ni zanemarljiva in je morda veliko močnejši dejavnik kot pa nacionalni voditelji, ki se menjajo na nekaj let in vodijo zelo kratkoročne politike. Vera, pa naj bo katera koli že, deluje mnogo širše v številnih državah in mnogo globlje, saj vpliva na razumevanje ljudi, ki potem razumejo samo eno resnico.

Kratek premor

Zima je kot kratek premor v begunski krizi, v katerem se je treba

GOSTUJOČE PERO
Andrej Čufer
u. d. i. a. MBA

pametno pripraviti na prihajajoče morebitne nove valove.

Razmeroma gosto poseljena Italija ima številne vasi, ki so popolnoma izpraznjene, podobno se prazni tudi slovensko obmejno območje z Italijo in Hrvaško, družine so manjše, ni ustreznih služb in ljudje bežijo v večje kraje od meje stran. Če bi na primer neko

Pozabljamo, da smo samo prehodni prebivalci zemeljske krogle in da za nami prihajajo nove generacije in nove nacije.

skupnost beguncev naselili v neki opuščeni vasi, bi v naših razmerah le stežka ujeli ritem naše narave in preživeli brez tuje pomoči. Tako enklava se tudi ne bi uspešno integrirala v družbo, sprejela jezik in uspešno komunicirala z okolico.

Da begunce namestimo v nova neprodana stanovanja in jim takoj prepeljemo službo v katerem od naših hirajočih podjetij, tudi ni veliko možnosti, ko že za svoje delavce nimamo dovolj služb.

Kako bo to uspelo Nemčiji in kako uspeva Ameriki, ki že desetletja, če ne kar stoletja, bolj

ali manj uspešno sprejema tisoče migrantov – vse od časov, ko so prenehali trgovati s sužnjii, ki so bili nekoč gibalno razvoja? Danes je gibalno razvoja lahko tudi surovina, tehnologija, energija, a še vedno potrebujemo tudi človeško delovno silo.

V Kaliforniji so začeli postavljati preizkusni sistem za hitri transport prevoza ljudi in tovora v ceveh s podtlakom. Podtlak bistveno zmanjša zračni upor in s tem porabljeno energijo ter poceni stroške prevoza. Sistem ima številne prednosti za medmestni promet v primerjavi z letalskim transportom.

Glavna prednost sistema je, da za delovanje ne potrebuje nafte in da je izdelava posamične kapsule veliko cenejša kot izdelava letala. Hitrost bo enaka potovanju z letali ali celo večja, odpadejo pa vse težave z vremenom, ki močno vpliva na cestni in letalski promet. Vodenje bo popolnoma avtomatsko, odpadel bo človeški faktor.

Tudi cena infrastrukture se bistveno zniža. Potrebni so manjši posegi v prostor, kot jih na primer zahtevajo naše avtoceste. Gradnja bo dala številna nova delovna mesta.

PISMA BRALCEV IN ODMEVI PISMA@DELO.SI

Sodobna slovenska pravljica Bilo je nekoč, pred petindvajsetimi leti, ko je bila takšna enotnost kot še nikoli prej: enotno smo se odločili, da hočemo samostojno državo, in jo kmalu tudi uresničili. Kot v pravljici pa se je pojavil neki neviden duh, ki je začel mršiti zlate laske prelepi enotnosti, maličiti njeno prelestno telo, ji postopno krnil radoživost in veselje do življenja, revica pa je začela hirati, bledeti in plašno gledati v prihodnost. Pa so se petindvajset let pozneje zbrali modri možje in vpričli nje na glas, da jih je slišalo vse (božje) ljudstvo, besedovali in modrovali, zakaj je tako in kako naprej. Pa smo slišali, da »nimamo vizije, kako naprej«, da »nimamo strategije«, da »ne vemo, kaj bi z državo«, in končno tudi odresilno priporočilo, da »se moramo spremeniti od znotraj, vsak pri sebi«, pa bo spet blaginja v tej prelepi domovini, naši Materi.

Ko sem jih tako poslušala po vseh prenosnikih človeških glasov, sem prisluhnila še svoji notranjosti in sklenila, da k modrim spoznanjem dodam še drugačno diagnozo, do katere sem prišla z vestnim opazovanjem. Če

izluščim bistvene značilnosti v razvoju te nesrečne enotnosti, naj onemim:

- do njenega čudežnega rojstva je prišlo po partnerskih tesnih stikih med vidno kratkoročno poravljano in prikrito dolgoročno predelovalno strategijo;
- prikrita strategija z jasno vizijo je bila še nekaj časa navzven zatajevana, čeprav se je hitro in povsod uresničevala kljub manjšim oviram one vidne;
- počasi se je prešušniška zveza med obema strategijama toliko okrepila, da je prej prikrita javno oznanila svojo stvariteljsko vlogo pri spočetju enotnosti, prej vidna pa je to potrdila;
- ker so nosilci ene in druge strategije ves čas vedeli, kaj početi z državo, sta zdaj, združeni v upravljanju z državo, pozabili na državljanke in državljane (pravzaprav oni sploh niso pomembni, če gre za višje interese);
- pozaba na »človeško infrastrukturo« je samo videz, kajti ta je vendarle temelj vsega, zato je na mestu priporočilo, da se vsak ud (udinja) te skupnosti spremeni pri sebi in da dela samo dobro, kot je bilo zamišljeno in načrtovano vnaprej.

In tako, bratje in sestre, bomo stopali prihodnji blaginji in oživljeni enotnosti naproti.
MACA JOGAN, pripovedovalka resničnostnih zgodbic Poljanska 19, Ljubljana

Novoletno voščilo našim politikom

Spoštovane »izvoljenke in izvoljenci ljudstva«, predsednik DZ, predsednik DS, predsednik vlade in vlada! Voščim vam srečno, zdravo novo leto 2016 in uspešno vodenje naše lepe 20.274 km2 velike države z 212 občinami, da bi iz poslanske dvorane in vladne palače državljanji končno doživljali le državotvorna dejanja, brez strankarskih prerekanj. Da strankarska politika v državljanjih ne bo več videla samo objekta za molzenje davkoplačevalskega denarja – ob vsakokratnem sprejemanju državnega proračuna, ko delite davkoplačevalsko pogačo po ustaljenem načelu: »toliko rabi- mo mi – politični aparat, DZ, DS, predsednik RS, predsednik vlade in vlada za svoje želje, potrebe in bonitete, preštevline svetovalce in sinekurne službe – kar ostane, je pa za vas državljanje«. Želim,

da boste vi tisti – prvi, ki morate dati resnični zgled za varčevanje, tisti, ki »mora v soljudih videti cilj in ne sredstvo, da bomo dozoreli kot narod« (predsednik SMC pri Najevski lipi 26. 7. 2015). Da bi dojeli – da rezultati vašega petletnega dela po do zdaj uporabljani recepturi terjajo nujne strukturne spremembe, in pričeli pometati pred lastnim pragom po ljudskem izročilu: »Stopnice se z vrha pometajo.« In želim vam še, da bi ob »odgovornem, težkem in stresnem delu« dodano vrednost vašega dela ocenjevali z istimi vatli kot v gospodarstvu – ustvarjalcu davkoplačevalske pogače.

MILOŠ MATKO
Šmarješke Toplice 136

Planica, naš ponos!

Planica s smučarskimi skoki in rekordi je vedno združevala Slovence. Vedno nam je v ponos in veselje. Svetu sporoča o naših sposobnostih in nam daje prepoznavnost v globalnem svetu. Navdušenje nad novim Nordijskim smučarskim centrom v Planici ne pojenja, kar je prav. Investicija v Planico je bila več kot 40 milijonov evrov. Slovenija je prispevala

Samo napaka v strategiji?

Na drugi strani pa mi v Evropi razmišljamo o bodečih žicah, okopih, minkskih poljih, gradnji utrdb in se vračamo proti srednjemu veku. Že Maginotova in Rupnikova linija nista izpolnjevali svojega namena, tako ga tudi bodoča žica ne bo. Najbolj kruto pa se bo narava poigrala ob visokih vodah, ko bo povodenj odnesla na stotine metrov žice in jo bo treba potem odstranjevati iz tolmunov in brzic. Podobno kot še danes vsako leto najdejo ostanke prve vojne v Soči.

Če ukradeš zemljo, po navadi odgovarjaš za to – če te ujamejo. Če nesmiselno zapraviš več milijonov za nesmiselno žico, nevarno za živali in ljudi, pa je to samo napaka v strategiji. Noben uradnik ne bo obžaloval storjene napake in nihče ne bo odgovarjal.

Morda pa je žica samo materializiran strah, strah pred Hrvaško, ki je prevzela že velik del naše prehranske verige, od ljubljanskih mlekar, Droge, Žita, Mercatorja ... Morda bi bilo bolje, da bi gradili z bodočo žico Nek in NLB, da bi skrili plačila visokih zamudnih obresti za slabe odločitve v preteklosti. Morda je pa res že čas, da začno voditi državo drugi, ker je sami očitno ne znamo.

Kar me najbolj skrbi, pa je, da ta združena Evropa nima pravih vizionarjev, ki bi znali voditi v pravo smer in videti vsaj dva koraka naprej. Tako se še saha ne da dobro igrati.

Prispevek je mnenje avtorja in ne izraža nujno stališča uredništva.

POVEZANE VSEBINE
delo.si/mnenja

...]

Milijonske napake oblasti

Čedalje več napačnih odločitev oblasti državljanom močno prazni žepo. Pooblaščenim in izbranim za pravilno, koristno in pametno odločanje – in za to tudi dobro plačani oblastniki in državni uradniki – pa za svoje zmote, namerne napake ali nevednosti niti ne odgovarjajo, kaj šele, da bi morali škodo kolikor se le da povrniti. Izguba kakšnega položaja, ki je v resnici le presedlanje na neki drug državni stolček, škode in finančne »kazni« ljudstvu nič ne zmanjša.

Franc Milošič
o okradenem ljudstvu

Odstranjevanje odpadnih pnevmatik iz gramoznice v Lovrencu na Dravskem polju bo nedvomno drago, čeprav še nihče ne ve, koliko milijonov bo stalo. Trije konkretni podpisni funkcionarjev z okoljskega ministrstva so na gradbenem dovoljenju, ki je dovoljevalo, da jih vozijo tja. Milijone za odvoz bodo zdaj zaradi njihove napake morali plačati davkoplačevalci. Dovoljenje, da silosi za sladkor v nekdanji ormoški cukerci ostanejo, so podpisali konkretni ljudje na kmetijskem ministrstvu. Povzročili so tožarjenje do Evrope in končno nas je ta napaka stala 8,6 milijona evrov. Tudi pod

Odstop s položaja je takšna kazen, kakor če bi atentator odslužil zločin že s tem, da odvrže orožje.

odločitvijo, da Hrvaška ni dobivala elektrike, so podpisani konkretni ljudje, in čeprav se zdaj otepajo odgovornosti, bomo zaradi njihove odločitve ob štirideset milijonov evrov. Večmilijonsko škodo je povzročilo tudi ustanavljanje NLB, obkroga stare LB. Ne glede na to, ali so ga oblastniki polomili, ko so novo banko ustanovili ali ker pozneje niso znali pred sodišči obraniti svoje odločitve, če je bila pravilna in zakonita, jo bomo plačali iz svojih žepov – njihovo sprenevedanje ob problemu hrvaških varčevalcev pa je škodo samo še povečalo.

Nešteto takšnih napačnih odločitev pa je še skritih v vedno bolj napetih odnosih med državno oblastjo in občinskimi vodstvi. Nekatero med njimi sicer ne bodo razkrile konkretne škode v milijonih, ampak so zaradi njih konkretno oškodovani občani posamezne občine. Na primer Ptujčani in še 16 okoliških občin, kjer so se najmanj pet let tožarili z državo, da so na koncu dokazali svoj prav, a kljub temu izgubili najmanj 20 milijonov evropskega denarja za ureditev centra za ravnanje z odpadki. Koliko manjših, a konkretnih škod je nastalo samo s tem, ker so morale občine svoje drago plačane načrte za konkretne naloge po trikrat ali štirikrat spreminjati, ker je država v svojih zaporednih razpisih za evropska sredstva nenehno spreminjala pogoje in zahteve, čeprav je šlo za isti denar in isto nalogo.

Nastale škode ni nihče priznal niti je ni nihče izračunal, ker bi se nemara preveč nevarno približal konkretnim imenom, ki so dvoljive dokumente, pogoje, razpise in odločitve sprejemala in podpisovala.

Za oblastniške napake kazni tako rekoč ni. Pa bi morala biti. Še strožja kot za navadno spreminjanje, ker je država v svojih zaporednih razpisih za evropska sredstva nenehno spreminjala pogoje in zahteve, čeprav je šlo za isti denar in isto nalogo. Nastale škode ni nihče priznal niti je ni nihče izračunal, ker bi se nemara preveč nevarno približal konkretnim imenom, ki so dvoljive dokumente, pogoje, razpise in odločitve sprejemala in podpisovala.

Na zdravje!

Za kar 84 odstotkov Slovencev in Slovenk je zdravje najpomembnejša vrednota, je pokazala anketa Dela. Tako je vedno in povsod v razvitem svetu. Povsod so pripravljene za zdravje dati vse, kar imajo, tudi denar, in zdravnike nosijo po rokah, da bi jim ga povrnili, če se le da. Pametne države zato stavijo na zdravstvo, ga razvijajo kot posebno gospodarsko panogo, skupaj z raziskavami, inovacijami, vlaganji v nove metode zdravljenja, k sebi vabijo najbolj izobražene zdravnike z vsega sveta. Tudi Slovence.

Milena Zupanič
o zdravstveni resoluciji

V Sloveniji je drugače. Za zdravstvo je že nekaj let uveljavljen šparprogram, ki ne dopušča razvoja, zdravniki so vsak dan na politično-medijski tapeti, kot da so glavni krivci za vse tegobe te dežele. Državo zapuščajo. Najbolj jih utrujajo slaba organizacija sistema in težavne razmere za delo. Pregledati morajo tudi trikrat več bolnikov na dan kot v sosednji Avstriji, za nižjo plačo in pod velikim stresom zaradi možnosti lastnih napak, zaradi katerih jih pri nas v nasprotju z drugimi državami kazensko preganjajo. Vse to občutijo tudi bolniki. Zadovoljen zdravnik lahko naredi za bolnika več in bolje.

Vlade v svetu prihajajo na oblist s programi za zdravstvo in zaradi njih tudi padajo. Pri nas so se zdravniške organizacije zadnji čas povsem razšle z zdravstveno politiko, ki jo vodi ministrica Milojka Kolar Celarc. Brez zdravnikov seveda ne more biti zdravstvene reforme, zato je vlada v tem trenutku v slepi ulici, ne glede na to, da

Vlade v svetu prihajajo na oblist s programi za zdravstvo in zaradi njih tudi padajo.

je tik pred prazniki sprejela in poslala v odločanje parlamentu zdravstveno resolucijo.

Zdravstvena resolucija je strateški dokument o prihodnosti zdravstva, ki ga je obvezno sprejeti po zakonu. Slovenija je že dve leti brez nje, vlada Mira Cerarja pa jo je obravnavala šele po enem letu in treh mesecih, kar je na oblasti. Branje vsake resolucije je prijetno opravilo. Gre za niz želja, kar ob novem letu še posebno godi. Najbolj všečno poglavje je, da si bodo za zdravje prizadevale vse politike. Kaj bi lahko bilo lepšega? Kmetijska bi skrbela za ekološko pridelano hrano, okoljska za čisto vodo in zrak, socialna za urejena delovna mesta, na katerih ne bi bilo stresa in ne odpušcanj. In, seveda, če bi bilo vse idealno, bi bilo zanesljivo manj bolni, torej več zdravja. Če bi bilo vse urejeno, bi imeli vsi ljudje tudi dejansko, ne le na papirju, vse zdravstvene pravice. In če bi bilo denarja še kaj, bi lahko dobili dodatne pravice, ki jih že imajo v razvitih državah in so tudi pri nas nujne. V tem grmu tiči zajec.

Resolucija vsebuje veliko obljub in nobenega pokritja zanje. Denarnim virom je namenila zgolj štiri od 106 strani gosto potiskanega papirja, bolj proti koncu. Čeprav obravnava nekatere cilje številčno izredno natančno, za denar to ne velja. Ne prinaša niti približne ocene, koliko ga Slovenija potrebuje, da bo javno zdravstvo lahko delovalo na sodoben način in da bodo uresničene tudi vse nove pravice, ki jih napoveduje. Glede denarnih virov in reorganizacije sistema je zelo meglena. Dokler se ne bodo cilji te vlade glede zdravstva razjasnili, je dobro, da se opremo na lastne vire moči. Ob novem letu še toliko bolj. Na zdravje!